

СЕКЦІЯ 4

Україна – НАТО проблеми та перспективи євроатлантичної інтеграції

Микола ДУРМАН

*д.держ.упр., професор,
заслужений працівник освіти України,
професор кафедри державного управління
і місцевого самоврядування, Херсонський
національний технічний університет*

Олена ДУРМАН

*к.держ.упр., доцент, доцент
кафедри державного управління
і місцевого самоврядування, Херсонський
національний технічний університет*

РЕТРОСПЕКТИВА ОЧІКУВАНЬ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ЩОДО ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ НОВИХ БЕЗПЕКОВИХ БЛОКІВ

Одні з основних сучасних пріоритетів державної політики України, закріпленого в Конституції України, є досягнення повноправного членства країни в Європейському Союзі (ЄС) та в НАТО. Про це свідчать дані соціологічного дослідження, проведеного у квітні 2021 року Центром Разумкова [1]. Так, 72,5 % опитаних відповіли, що взяли би участь у голосуванні, якби найближчим часом відбувся референдум стосовно вступу України до Євросоюзу 61,9 % респондентів проголосували б за вступ України до ЄС, 25,7 % – висловилися б проти і 12,4 % – не змогли відповісти. У разі проведення референдуму щодо вступу до НАТО у ньому висловили готовність взяти участь 70,9 % опитаних українців.

Після початку повномасштабного вторгнення військ Російської Федерації в Україну у лютому 2022 року чисельність таких прихильників ще більше зросла. Так, через рік після опитування, яке представлено вище, опитування Соціологічної групи «Рейтинг» показало такі результати: в перші дні війни відбувся ріст з 68 % до 86 %, далі ріст продовжився і станом на кінець березня становить 91 % – абсолютний рекорд за всі роки досліджень. При цьому більшість (56 %) переконані, що Україна стане членом Євросоюзу за протягом одного-двох років, 23 % – за п'ять років. При цьому продовжується зменшення рівня підтримки вступу до НАТО. Нагадаємо, що в перші дні війни підтримка входження України до Альянсу зросла з 62 % до 76 %, в перший тиждень підтримка зменшилась до 72 %, а станом на кінець березня становить 68 %, тобто наближається до довоєнних показників [2].

На нашу думку, такі результати можуть відбивати загальнонаціональні процеси всередині України та реакцію на військову агресію в Україні з боку Росії від наших європейських країн. Так, більшість громадян України бачать, що допомога (як військова, так і гуманітарна) на території України, а також прихисток та забезпечення біженців з України в європейських країнах відбувається саме в межах взаємодії Україна – ЄС.

У той же час взаємодія Україна – НАТО в межах допомоги зброєю та воєнною амуніцією (супутнім забезпеченням) відбувається не з боку безпекового блоку НАТО, а з боку його країн-членів. Так, фактично ми маємо підтримку НАТО, але громадянами України ця організація перестає бути тією структурою, що, за умови доєднання до неї України в майбутньому, зможе створити безпечні умови для нашої країни від можливої військової агресії.

Можемо констатувати, що міжнародне безпекове середовище переживає структурізацію, з'являються нові союзи та об'єднання, і Україна має активно включитися в процес. Саме Україні належить ідея створення нового безпекового блоку у складі України, Польщі та Великої Британії [3]. Це важливий союз, що може змінити стратегічний розклад на Євразійському континенті.

Існуючі безпекові та економічні союзи ще далеко не вичерпали свій потенціал, однак через очевидну складність подолання внутрішніх розбіжностей вже надходить час нових. Тому ще більш цікавою є нова ініціатива Великої Британії щодо створення під егідою цієї країни співдружності України, Польщі, Естонії, Латвії та Литви [4]. Окрім протистояння загрозі зі Сходу, створення сильного регіонального блоку посилить вагу наших держав і на Заході. І наша країна у цьому блоці може стати значним гравцем у європейському і світовому масштабі та важливим елементом нової архітектури глобальної безпеки.

Список використаної літератури

1. Вступ до ЄС підтримують понад 60 % українців, за членство у НАТО – майже 54 %. Українська правда. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2021/06/30/7298949/>
2. Сьоме загальнонаціональне опитування: Україна в умовах війни (30–31 березня 2022). Соціологічна група «Рейтинг». URL: https://ratinggroup.ua/research/ukraine/sedmoy_obschenacionalnyu_opros_ukraina_v_usloviyah_voyn_u_30-31_marta_2022.html
3. Блок Британія – Польща – Україна: коли, як, навіщо? Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3391236-ura-ukrainapolsaanglia-tak-uze-ohrestili-gipoteticnij-souz-i-ne-bez-pidstav.html>
4. Новий українсько-польський союз: реалії і перспективи. Радіо Свобода від 31.05.2022 р. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/ukrayina-polshcha-soyuz-spivpratsya/31877283.html>

Віталій МАЛІМОН

*к.держ.упр., доц., доцент кафедри
публічного управління та адміністрування,
Івано-Франківський національний технічний
університет нафти і газу*

СПІВПРАЦЯ ПОЛЬЩІ З НАТО ТА ПРАГНЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО ЛІДЕРСТВА НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Прагнення Польщі здобути членство в НАТО (Північноатлантичному альянсі) було спричинене негативним історичним досвідом Другої світової війни та післявоєнною історією, коли в геополітичному просторі Центрально-Східної Європи домінував СРСР.

Польща розпочала дипломатичну діяльність з метою набуття членства в НАТО після припинення діяльності Організації Варшавського договору в 1991 р. Вже в Оборонній стратегії 1992 року як пріоритет було визначено інтеграцію з євроатлантичними структурами безпеки. 12 березня 1999 р. Республіка Польща стала членом Організації Північно-Атлантичного Договору (НАТО).

З урахуванням історичного досвіду і географічного положення головним мотивом прагнень Польщі набути членство в НАТО, перш за все, було бажання стати «споживачем» безпеки. Після вступу в НАТО ця настанова формувала позицію частини польських політиків, котрі більше уваги приділяли збереженню тих функцій НАТО, які гарантували оборону, ніж тих, завдяки яким НАТО могло стати інструментом польської зовнішньої політики [4].

Потрібно відзначити, що особливістю політики безпеки Республіки Польщі в постбіполярний період стає багатостороння активність. Важливі для безпеки Польщі заходи здійснювалися одночасно в декількох площинах. Особливе місце серед них посідали заходи, підкріплені прагненням до нових відносин з безпосередніми сусідами та державами регіону; заходи щодо визначення нових відносин Польщі з європейськими та міжнародними інституціями, що діють у сфері безпеки, особливо з ОВД, НАТО, ЄС (ЗЄС) та ОБСЄ (НБЄС); заходи щодо створення нової загальноєвропейської системи безпеки. Ці три базові зовнішньополітичні напрямки політики національної безпеки розглядалися як три її елементи, що виконували різні функції і взаємно доповнювали одна одну [1, с. 142].